

Мороз С.Г., Зарічкова М.В., Міщенко О.Я., Суріков О.О.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

Актуальні питання атестації фармацевтичних працівників на визначення рівня знань та практичних навиків на післядипломному рівні

uef-ipksf@nuph.edu.ua

Питання атестації фахівців фармації на післядипломному рівні наразі продовжують бути важливими, тим більше у зв'язку із доволі частими внесеннями змін до нормативно-правової бази.

Перше питання, яке викликає різночитання, а іноді нерозуміння самими ж фахівцями, що собою представляє атестація фармацевтичних працівників?

Насамперед, потрібно зазначити, що фармацевт – це регульована професія, що визначено Наказом МОН України № 673 від 22.05.2020 р. Регульована професія – це та, у межах якої доступ до професійної діяльності, присвоєння та підтвердження професійних кваліфікацій регулюються спеціальними нормативними актами.

Таким чином, для того, щоб отримати доступ до професійної діяльності у фармації, необхідно виконувати процедури, що окреслені у нормативній базі. Головна процедура, виконання якої надає доступ до фармацевтичної діяльності на відповідних посадах – це атестація. Розглянемо визначення поняття «атестація» та мету її проведення згідно нормативної бази (рис.).

Закон України «Про професійний розвиток працівників» № 4312-VI в редакції від	Наказ МОЗ України «Про вдосконалення атестації провізорів та фармацевтів» № 818 від 12.12.2006	Наказ МОЗ «Про затвердження Положення про інтернатуру» № 1254 від 22.06.2021
А. - процедура оцінки професійного рівня працівників кваліфікаційним вимогам і посадовим обов'язкам, проведення оцінки їх	А. проводиться з метою підвищення професійної майстерності, відповідальності за ефективність та якість роботи; є важливою формою морального та матеріального стимулювання, спрямованою на вдосконалення діяльності аптечних закладів усіх форм власності, що займаються фармацевтичною діяльністю.	А. - підсумкове оцінювання, що включає іспит з оволодіння практичними навичками

Рис. Визначення поняття «атестація» для фармацевтичних працівників

На жаль, основний нормативний документ, що регулює питання атестації фармацевтичних працівників – Наказ МОЗ України «Про вдосконалення атестації провізорів та фармацевтів» № 818 дає дуже загальне визначення атестації, оскільки ні форми її проведення, ні самої процедури атестації у ньому не зазначено.

Потрібно зазначити, що атестація фахівців фармації проводиться лише за спеціальностями, передбаченими Номенклатурою провізорських спеціальностей, визначених Наказом МОЗ України № 818 від 12.12.2006:

1. Аналітично-контрольна фармація;
2. Клінічна фармація;
3. Організація і управління фармацією;
4. Фармація / загальна фармація;
5. Фармацевтична косметологія;
6. Фармацевтична токсикологія.

Атестації на визначення рівня знань та практичних навиків з присвоєнням (підтвердженням) фаху «провізор-спеціаліст» підлягають особи, які закінчують навчання в інтернатурі та через кожні п'ять років після проходження курсів підвищення кваліфікації.

Таким чином, після інтернатури (первинної спеціалізації) молодому спеціалісту *присвоюється* фах спеціаліста зі спеціальності «Фармація», що дає право обіймати посаду «фармацевт». До введення безперервного професійного розвитку (БПР) для фармацевтів спеціаліст має *підтверджувати* свій фах з цієї спеціальності кожні 5 років після проходження циклу тематичного удосконалення шляхом атестації. У випадку необхідності переходу на іншу фармацевтичну посаду фахівець має пройти цикл спеціалізації з відповідної спеціальності та атестуватись на *присвоєння* фаху спеціаліста з цієї спеціальності.

Повертаючись до атестації, необхідно окреслити саму процедуру та форму її проведення після кожного з видів післядипломної освіти фармацевтів (табл.).

Таблиця

Аналіз процедури атестації на визначення рівня знань та практичних навиків з присвоєнням (підтвердженням) фаху «провізор-спеціаліст»

Вид післядипломної освіти фармацевтів	Визначення змісту видів післядипломної освіти фармацевтів	Підсумкове оцінювання після закінчення навчання	Процедура проведення атестації	Результат атестації
Інтернатура	форма первинної спеціалізації осіб за фармацевтичними спеціальностями для отримання кваліфікації фармацевта-спеціаліста	іспит (Наказ МОЗ № 1254 від 22.06.2021)	іспит на визначення знань та практичних навичок (Наказ МОЗ № 1254 від 22.06.2021)	присвоєння фаху з відповідної спеціальності (Наказ МОЗ № 818 від 12.12.2006)
Тематичне удосконалення	удосконалення професійних знань і навичок шляхом навчання за професійними навчальними програмами з метою оновлення наявних та отримання нових теоретичних і практичних знань	іспит (Наказ МОЗ України № 166 в редакції від 25.01.2023)	не визначено	підтвердження фаху з відповідної спеціальності (Наказ МОЗ № 818 від 12.12.2006)
Спеціалізація	набуття фармпрацівником провізорської спеціальності, передбаченої Номенклатурою провізорських спеціальностей	не визначено	не визначено	присвоєння фаху з відповідної спеціальності (Наказ МОЗ № 818 від 12.12.2006)

Виникає питання чим же завершується цикл спеціалізації? Якщо після проходження інтернатури та циклу тематичного удосконалення в нормативній базі чітко вказано, що «цикл тематичного удосконалення вважається закінченим після успішного складання іспиту відповідно до програми навчання» або «підсумкове оцінювання (атестація) фармацевтів-інтернів включає: ... іспит з оволодіння практичними навичками», то стосовно циклу спеціалізації зазначено, що «фармацевтичні працівники, які виконали навчальний план та програму спеціалізації, підлягають атестації на визначення рівня знань та практичних навичок з присвоєнням відповідного звання з конкретної спеціальності».

Відповідно, заклади післядипломної освіти, враховуючи нечіткі вимоги стосовно процедури атестації, можуть проводити її відповідно до своїх внутрішніх нормативних документів та положень ІСУЯ. Отже, в закладах освіти мають бути розроблені та затверджені свої внутрішні нормативні документи, де всі процедури та форми проведення атестації повинні бути чітко прописані та визначені.